

מסורת הש"ס

א) [ערכי כהנא, ט] פירוש מיי וקו ויטו עשה לפי שאלה פני שאלה פני אלה. ערוך א) קני מקום אבנן מושן כרוב און הסדה. ערוך ד) גיל ל"ג, ט) צ"מ דף ס"ה, ו) במוקדו פ"ק, ז) ויקרא טו, ח) רש"י, ט) נשמי טו, י) כדעין פסוקי טו, יא) כדעין פסוקי טו, יב) כדעין פסוקי טו, יג) סוף פ"ל רש"י, ט) ז"ל סוף פ"ל כדעין ע"ר חומה, ט) ז"ל המוכר ד"ל, וס' חס' ד"ה חנן,

תורה אור השלם

1 ואם משה אהרן וקדיש איש לך ויהי ערפך לפי זרע זרע חמר שרשים בתמימים שקל בקף, ויקרא טו כז

הגהות הב"ח

א) רשב"ד ד"ה ע"ב כח"א וכו' אכל ארוב של ד' קני כ"ל וזכתה שדה נמחק:

מוסף רש"י

אין נמדדין עמה. וכן נפדין בשוין וישאל לפי חשון תמיס סלעים לנת סור (ש"כ פ"ה). לקדשו באפי נפשיהו. וכן נדעיה ארעא לא קדיש להיות נמדדין בקרקע שיה ליהות קטפיה עלון נמדד לעלות חשון, נקדשו באפי נפשיהו ליהות נמדדין למה ששכנה ולא יעלה מרזח עלון חשון (דפוסיו ט"ו) ולפקדו נמי לפי חשון תמיס לנת סור ומה נהלא י"ט נמה שאין נמדדים עמה, ה' ארבעה נמי הכי מירק (ש"כ פ"ה). שדה מה ת"ל ויהו ליה למכתב ואם מחמתו יקדש א"ש וכו' ומכאן וס' משה אחומו (דפוסיו ט"ו). בענין הדה. כ"י זרע חמר שעורים (ט"ו) כ"ט סור סלע (ש"כ פ"ה). לתך מ"ל סור, תרוב. מ"ל סלע, מ"ל וקדו ליהות עלון קבין שכן סוף פ"ה א"ה (ט"ו). דלאו בני זריעה ניהו. ומכאן דהיינו זרע ומייל נלאו בני זריעה ניהו א"ה קבין דבמיס הל"ה אלא בשויה (דפוסיו ט"ו). דומיא דסלעים. סהמ סלע אין רחוי לזריעה, דקשה הוא (ט"ו). נגאני דארעא מיקרו. הקטע קרוין אגנת הקרקע, סהמס מתמלן לחוס כמו (מ"ט) כ"י ויסע חגונת (ט"ו) נקמס פחותן נמי נגאני דארעא, סהמס עלון קרקע סהמס מתמלן ס' ועל ס' הקרקע ה"ה נקלסו ויהו חסונן כפי עמלן, וסלעים הנמזין מעשה שדרי דארעא מיקרו. כמו שדרי על כהנה שגוהה (נדרי כ"ה) מקום סלעים אין להס ס' סלעים לעמלן אלא על ס' הקרקע סהמס שדרי דארעא, הקרקע (דפוסיו ט"ו).

מוסף תוספות

א. אבל ליגאל בשרוין מיהא קדשי. מוס' קידושין פ"ב. ב. לחשבון בית זרע חומר שערות. חומ"ב ט"ו. ג. ומה שאמרו נפדין כמה תורת שדה, הרי הן נפדין לעצמן באורן פירון עצמו וא"כ אמאי אין נמדדין עמה. ט"ו. ט"ז. עין ריטב"ל.

אין נמדדין עמה. לפדות לפי חשון זה הקלוז צפרשה לחשיצי שדה בפני עמלן וכיון דלא היה שדה זרע דלקמן דמוקמינן לה נקטעים מלאים מים אין נפדין אלא בשויה. ובתורת כהנים^ט מפיך לה מקראי ואם משנת היובל יקדש שדהו^ט מה ת"ל מנין אמה אומר דף ס' נקטעים עמוקים כו' שאין נמדדין עמה ת"ל שדהו. וליכא למימר אין נמדדין עמה ללא קדשי כלל דהשתן בשליה המוכר את הבית (לעיל דף ע"א). המקדש את השדה הקדש את כולן אפי' צור וגת וכ"ש נקטעים וסלעים: **פחות מן נמדדין עמה.** ופקא לן בתורת כהנים ואם אחר היובל יקדש שדהו מה ת"ל מנין אמה אומר היו ס' נקטעים עמוקים פחות מעשרה או סלעים גבוהים פחות מ' טפחים הרי אלו נמדדין עמה ת"ל שדהו: **מדדין עמה.** לפדות לחשון סלע ופונדיון לבית כור לשנה: **ואמאי.** אין נמדדין לפדות לפי חשון: **ליקדשו באפי נפשיהו.** כלומר אם אין רוצה לתודען עמה לפי שהן שדה חסון בפני עמלן ויכול לפדות כל אחד ואחד בפני עמלן ומקדש שמי שדות שיכול לפדות זה בלא או ליקדשו מיהא באפני נפשיהו שכשילגה שדהו ארסו הנקטעים בפני עמלן לפי חשון בית זרע חומר שעורים כ"י שקל כסף כדון שדה אחוה ואמאי קמני אין נמדדין דמשמע כלל וכלל אינן בקדושת תורת שדה אחוה אלא קדושת דמים לפדות בשויה: **וכי סימא כיון דלא הו' בים כור.** אותן הנקטעים: **אין קדשי.** בפני עמלן בתורת שדה אחוה אלא לפדות בשויה כשדה מקנה ומשום דגבי שדה אחוה זרע חומר שעורים כתיב: **והפניא.** בתורת

כהנים גבי שדה אחוה דכתיב ואם גאל יגאל את השדה המקדש אותו שדה מה ת"ל שיכול אין לי אלא המקדש בית כור שגאל בענין זה הקדש בית לתך בית סאה בית קצ מנין ת"ל שדה מכל מקום הכי ממינא בתורת כהנים: **דלאו בני זריעה ניהו.** ולא קרינא להו בית זרע הלכך אין נמדדין עמה אלא י' בפני עמלן לפדות בשויה: **אי הכי.** כיון דעמלן משום דמינן בני זריעה אפי' פחות מ' נמי לא י' נמדדין עמה: **נגאני דארעא.** ביקויה הקרקע א"ש להס ס' בפני עמלן וזרע דערק השדה רחוי לזריעה הרי כל השדה נקרא בית זרע דהנהו נגאני בעיילי לגבי שדה: **שידרי.** גבשושיות שאי אפשר לקרקע להילקט במלקט וריטיטי שלא יהו צה בקועים וגבשושיות: **נגאני.** הנקטעים קאי ושידרי קאי אסלעים: **הכא מאי.** נקטעים עמוקים י' דמתניתין גבי מכירה דקמני נמי אין נמדדין עמה מי מיירי נמי נקטעים מלאין מים דומיא דסלעים והלכך לא הו' בכלל בית כור עפר אצל אי הו' רחוי לזריעה נמדדין עמה כדאמרן גבי הקדש או דלמא לא דמי מכירה להקדש דאין אדם רוצה דלקמן: **אין אדם רוצה.** הלווקא וגם המוכר יודע היה שלדעת כן קונה הלווקא הלכך עליה דמוכר כמיא לגלויי שימכור לו בפני מקומות וכיון דלא פירש לא מקבל לוקח: **כשני מקומות.** בשני^ט שדות דאיכא תורה מרובה צריכה חריעה וקצירה בשני שדות יומר משדה אחד גדול צידה: **אפחות מיון.** כלומר משום סיפא דקמני פחות מלאים פחות נמדדין עמה. ומייהו רישא דקמני דומיא דסלעים הוא הדין נמי אי לא הו' דומיא דסלעים אין נמדדין עמה כיון דהו' מקום חשוב בצני כדאין אדם רוצה בו. וגבי הקדש דלמנן לעיל דיקא נמי דקמני דומיא דסלעים שפיר קדייקא דומיא דסלעים דאילו ה"ה גבי מכירה בעל כרחו רישא דומיא דסלעים קמני בשאינן רחויים לזריעה אלא שאנו דוקים לתוך ה"ה צראים לזריעה והא דנקט שאין רחוי לזריעה דומיא דסלעים קמני: **טרישן שאמרו.** במתניתין פחות מיון נמדדין עמה והוא הדין לנקטים מלאים מים דלא חו' לזריעה ה"מ דנמדד כגון דלא הו' אלא בית ארבעת קבין צין כולן כי מנרפת להו בהוואו בית כור והוא הדין לקציים בחצי כור אצל טפי מד' קבין לא מקבל לוקח דהא בית כור עפר אטני ליה מוכר ללוקח וכו' האי לא ממיל איניש: **והוא שמונעין.** הנהו ארבע קבין: **במהש קבין.** שמונעין בכל חמשת קבין וכל שכן אם מפורזין יותר כגון בששה או צ' קבין דבעיילי אצל אם אין מפורזין אלא צד' קבין ומחנה כמו שמונעין דמו ולא בעיילי ואין נמדדין עמה דכאן אחת רחבה ד' קבין דמי. ודוקא ד' קבין אצל פחות מ' קבין כיון דאין גבוהין עמה אפילו א"ש סלע אחת נמדדין עמה: **רז חייא בר אבא אמר רבי יוחנן.** אפילו מונעין בטפי מה' קבין כרופים דמו ואין נמדדין עמה וכל שכן צה' קבין דלאו נמדדין עמה עד שיהו מונעין צרובה של שדה כגון דבית כור ה' ל' סאין ורובו ה' ט"ו סאין ו' קבין היינו ט"ו רבעים רבעי הקב נמלאו ד' קבין המונעין צרובה של שדה היינו רובע לכל סאה אצל צויתא מרובע לסאה חשיצי כמחוסין ולא בעיילי ואין נמדדין עמה: **צעי רב חייא בר אבא.** בהך מילתא דרבי יוחנן דאמר והוא שמונעין צרובה של שדה פשיטא לי דאם מפורזין כל הארבע קבין בכל רובה של בית כור צוה כגון רובע לסאה ט"ו רבעין לט"ו סאין דבטל אלא הכי קמבעיא לי אם רובן של ד' קבין דהיינו ט' רבעין צו' סאין ומיעוטן של ארבע קבין מכוונסין הן ואין מפורזין כראוי דמי ואין נמדדין עמה או דלמא כיון דבין כל הארבע קבין מפורזים צרוב כל הארבע דהיינו ט"ו רבעין צו' סאין שפיר דמי ולא קפיד ר' יוחנן אלא שיהו כל הארבע קבין מונעין צרובה של שדה ולא אמה מונעין אלא דכולן נביעוטי שדה דפיר כולן רכופין יותר מלאי אצל א"ש (כ) רובה של שדה ד' קבין לרופין ומיעוטן מפורזין פחות מ' קבין וכל שכן כולן מופסין רוב השדה שדרי דמי ונמדדין עמה. כן נראה בעיני ועיקר: והכי גרסינן רובן נביעוטי ומיעוטן צרובה מהו סיקון. ותדא בעיא היא:

בית כור פרק שביעי בבא בתרא

ק"ג.

עין משפט גר מצוה

1 א מיי פ"ד מהל' ערכין הל' י' סמנ עין קלל:
2 ב ג מיי פ"ח מהל' מורה הל' א סמנ עין כב טו"ש מ"מ ס' ר"ח ספ"ק 6:
3 ד ה ו מיי שם הל' 3 טו"ש ע"ש ספ"ק 3:
4 ז א מיי שם טו"ש שם ספ"ק 1:

רבינו גרשום

הכי אתא לאשמעינן דאי שריא אותה שדה טפי או גריאט טפי אינה נחשבת לעולם אלא חומר בני שקל כסף: אינם נמדדים עמה. ומשמע דאינם מקדשים. ואמאי לא הוין מקודשין. ליקדשו הני נקטעים והני סלעים באפי נפשיהו בלא מירדה. וכי תימא כיון דלא הוין נהונו נקטעים וסלעים בית כור ומשום הכי לא אמרת דלפי שהן נחשבים בפני עמלן אין נמדדין עמה ליקדשו אע"ג דהן נחשבים באפי נפשיהו: **א"י הביא אפי' פחות מבאן נמי.** לשון אי הכי מוגמס דמשמע דלא בלא דלוקמינא נקטעין מלאים מים הוה אפי' שפיר והא סלעים לעולם איכא למיפדך שאין רחוי לזריעה דהשתא נמי פריך מייניהו מדאלטרקין לשנויי שדרי דארעא מיקרו ומייהו צממה מקומות מני למימר ולטעמיך ולא קאמר ועוד אומר ר"י דמעיקרא לא ס"ד דבעינן שיהא רחוי לזריעה אלא אפי' לא יתא רחוי לזריעה קדושה לפי חשון צ"ה זרע חומר שעורים ומשום הכי הוה אפי' שפיר פחות מבאן הו' הכל שדה אחת וגבוהין עשרה או עמוקין י' חשוצין בפני עמלן אצל השתא דקאמר דבעינן רחוי לזריעה אפי' פחות מבאן נמי: **ב"י קתני נמי דומיא דרפעים אפחות מבאן.** אע"פ שדוק עמלו לומר כן פחות מבאן מכל מקום שפיר קאמר לעיל דיקא נמי דמשמע טפי דאגבוהים עשרה קמני דומיא דסלעים דהא צרישא הוא דקמני סלעים ונקטעים: **א"ש**

אין נמדדין עמה. לפי חשון הכמוז צפרשה^א וליכא למימר אין נמדדין עמה ללא קדשי כלל דהא תנן בשליה המוכר את הבית (לעיל דף ע"א). המקדש את השדה הקדש את כולן אפי' צור וגת כ"ש סלעים ונקטעים כפ"ה ועוד דל"כ מאי הו' פריך צמח הכי והמניא שדה כו' התם ודאי קדשי לפי שמקדשו צפירוש אצל הכא שאין מקדש צפירוש לא קדשי כלל: **ואמאי** י"קדשו באפי נפשיהו. פי' שדות שיכול לפדות זה בלא זה ואין נראה לר"י דל"כ אפי' צדה אחד יכול לפדות חזיו לפי חשון בית זרע חומר שעורים דבצדה אחוה אמר בפ"ק דקדושין (דף כ"א. וס') דלכ"ע פודה וגאל לתלאין ולא פליגי התם ר"ש ורצנן אלא (ב צבדה מקנה) ולא כמו שפ"ה א"ש (ה מקדש) שדהו (וערכין דף כ"ח) דפליגי צדה אחוה ונראה לר"י דה"פ וליקדשו באפי נפשיהו^ב כלומר הכי אמרת דלפי שהן נחשבים בפני עמלן אין נמדדין עמה ליקדשו אע"ג דהן נחשבים באפי נפשיהו: **א"י הביא אפי' פחות מבאן נמי.** לשון אי הכי מוגמס דמשמע דלא בלא דלוקמינא נקטעין מלאים מים הוה אפי' שפיר והא סלעים לעולם איכא למיפדך שאין רחוי לזריעה דהשתא נמי פריך מייניהו מדאלטרקין לשנויי שדרי דארעא מיקרו ומייהו צממה מקומות מני למימר ולטעמיך ולא קאמר ועוד אומר ר"י דמעיקרא לא ס"ד דבעינן שיהא רחוי לזריעה אלא אפי' לא יתא רחוי לזריעה קדושה לפי חשון צ"ה זרע חומר שעורים ומשום הכי הוה אפי' שפיר פחות מבאן הו' הכל שדה אחת

וגבוהין עשרה או עמוקין י' חשוצין בפני עמלן אצל השתא דקאמר דבעינן רחוי לזריעה אפי' פחות מבאן נמי: **ב"י קתני נמי דומיא דרפעים אפחות מבאן.** אע"פ שדוק עמלו לומר כן פחות מבאן מכל מקום שפיר קאמר לעיל דיקא נמי דמשמע טפי דאגבוהים עשרה קמני דומיא דסלעים דהא צרישא הוא דקמני סלעים ונקטעים: **א"ש**

כסיר

מתני' פחות מיון נמדדין עמה אע"ג שאין מלאין מים הן ולא בני זריעה ניהו משום דביחד לא יהו יותר מבית זרע ד' קבים מחזיקין בשדה לא הו' דבר חשוב באפי נפשיהו וכגופה של קרקע דמיא אצל מחזיקין ביה ויתר מ' קבין הו' דבר חשוב אע"ג דנמוכין טפי אין נמדדין: אמר רב עוקבא. אימתי קמני ר' יצחק ד' קבין נמדדין והוא שמובלעין הנהו טרישין בבית זרע ה' קבין הויאל הנהך טרישין ד' קבין מפורזין בה' קבין לא הו' חשיבי כפי עצמן נמדדין עם הויה וכל שכן אם מובלעין בתוך ד' קבין או ד' א' או א' אבא י' מובלעין בצני מיהו: קבין לא הו' מפורזין כל כך והו' חשיבי בפני עצמם ואין נמדדין. ור' חייא מחסיר טפי מרב עוקבא דר' חייא בעי דליהו טרישין ד' קבין מובלעין מפורזין ברובה של שדה ואמטול הכי נמדדין עמה אבל א' מובלעין במיעוטה של שדה אע"ג דמפורזין בה' קבין או ד' א' או ד' א' אין נמדדין עמה דברר דברר חשוב בפני עצמו הוא: בעי ר' חייא. להיכא דמובלעין הן כולן טרישין ברובה של שדה פשיטא לי דר' יוחנן דאמר דוראין נמדדין דלא חשיבי בפני עצמם. אלא הא כמביא לי א' רובן של הנהו טרישין הללו במיעוטה של שדה מהן מ' מובלעין הויאל הויאל של שדה כמאן דמיתיהו כולן דמי ואין נמדדין דברר חשוב בפני עצמו לא רובא הויאל ולמיתיהו כולן רובן טרישין. והיכא דרובן דמפורזין דמי. והיכא דרובן דמובלעין של שדה מיעוטן במיעוטה של שדה מיעוטן מפורזין פחות מ' קבין וכל שכן א' מובלעין בטפי מהאי שיעורא דנמדדין בין אליבא דר' חייא דאמר שמובלעין ברובה של שדה נמדדין אליבא דר' יוחנן דאמר שמובלעין הנהו סלעים דרב עוקבא דאמר שמובלעין בה' קבין משום הכי נמדדין עמה וכל שכן א' מובלעין בטפי מהאי שיעורא דנמדדין פחות מ' קבין מכוונסין הן ואין מפורזין כראוי דמי ואין נמדדין עמה או דלמא כיון דבין כל הארבע קבין מפורזים צרוב כל הארבע דהיינו ט"ו רבעין צו' סאין ומיעוטן של ארבע קבין מכוונסין הן ואין מפורזין כראוי דמי ואין נמדדין עמה או דלמא כיון דבין כל הארבע קבין מפורזים צרוב כל הארבע דהיינו ט"ו רבעין צו' סאין שפיר דמי ולא קפיד ר' יוחנן אלא שיהו כל הארבע קבין מונעין צרובה של שדה ולא אמה מונעין אלא דכולן נביעוטי שדה דפיר כולן רכופין יותר מלאי אצל א"ש (כ) רובה של שדה ד' קבין לרופין ומיעוטן מפורזין פחות מ' קבין וכל שכן כולן מופסין רוב השדה שדרי דמי ונמדדין עמה. כן נראה בעיני ועיקר: והכי גרסינן רובן נביעוטי ומיעוטן צרובה מהו סיקון. ותדא בעיא היא:

(א) נראה דל"ל ומה ת"ל אשר לא משדה אחתה או בכך אמר וכו' כ"ל ומייהו כ"כ מפיך לה מקרא דאם נגאל יגאל וכו' ומי"ש הרשב"ם.